

Jde vaše dítě k zápisu do první třídy?

Zákonný zástupce je povinen přihlásit dítě, které do 31.8. příslušného roku dovrší 6 let, k zápisu k povinné školní docházce. Termín zápisu stanoví škola.

Je možné, že u zápisu nebo v mateřské škole Vám doporučí odložit školní docházku Vašeho dítěte o jeden rok, protože je dle jejich názoru nezralé. O tomto kroku jste však možná uvažovali i Vy sami nebo jste se k němu již rozhodli.

Pokud chce rodič uskutečnit odklad školní docházky u svého dítěte, musí si podat žádost o odklad na ředitelství základní školy, kde bylo dítě zapsáno. Žádost o odklad školní docházky musí rodiče doložit doporučením školského poradenského zařízení a odborného lékaře.

Pokud rodič zvažuje nástup do 1. ročníku ZŠ u svého dítěte, které dovrší šesti let až od září do prosince, musí mít doporučující vyjádření školského poradenského zařízení.

U dětí, které budou mít 6 let v době od ledna do června, mohou rodiče požádat o předčasný nástup, který musí být doložený kladným vyjádřením školského poradenského zařízení a odborného lékaře. O této možnosti lze uvažovat pouze u dětí komplexně školsky zralých a mimořádně nadaných ve více oblastech.

Je vaše dítě zralé pro školu?

Zralé dítě se na školu těší a s novou životní situací a nároky se vyrovnává bez obtíží.

Co je školní zralost - dosažení takového stupně tělesného a duševního vývoje, který umožňuje bez problémů vyhovět požadavkům a nárokům, které klade škola.

Proč musí být dítě zralé – dítě nastupující do školy musí být zralé nejen po stránce tělesné, ale i duševní, sociální a pracovní – žádná z nich není méně důležitá a žádná by neměla chybět, aby dítě ve škole neselhávalo a bylo spokojené. Většina neprospívajících prvňáčků nejsou děti nenadané, ale děti, které nastoupily do školy nezralé.

Příčiny školní nezralosti – tak jako všechny děti nezačínají přesně ve stejnou dobu sedět, chodit, mluvit, tak také školní zralosti nedosahují všechny děti přesně ve stejném věku. Závisí to jednak na některých vrozených vlastnostech a jednak na vlivu prostředí a výchovy, dosavadním životě dítěte, na prodělaných onemocněních, zvláště dlouhodobých apod.

Důsledky zaškolení nezralého dítěte – nastoupí-li do školy dítě nezralé, nedovede se s nároky školy správně vyrovnat. Některé děti jsou nadměrně unavené, u některých vyvolává nová situace strach a následně ranní nevolnosti, nechutenství. Tento stav může vyústit až v neurotizaci dítěte (poruchy spánku, pomočování, zvýšená náchylnost k onemocněním). Pravidelně mají tito žáci horší prospěch, než odpovídá jejich schopnostem. Kromě školního neúspěchu dochází ke ztrátě motivace dítěte pro školní práci a možné nechuti ke škole jako takové. Navíc obvykle trvá delší čas / i několik let/, než se komplikovaný školní start alespoň částečně dorovná.

Nezapomeňte, že dobrý vstup do školy zásadním způsobem ovlivňuje školní úspěšnost.

Jak můžete své dítě na vstup do školy připravovat – hodně si s dětmi povídejte, čtete jim pohádky, rozvíjejte řeč a zaměřujte se na správnou výslovnost. Umožněte dětem často kreslit, vystříhávat, modelovat, lepit, navlékat korálky. Všímejte si, kterou ruku vaše dítě převážně používá. Podporujte samostatnost v oblékání, úklidu hraček apod. Pěstujte pocit odpovědnosti za vykonanou práci, ukládejte drobné úkoly, motivujte své dítě k jejich pečlivému a pravidelnému plnění. Neučte je číst, ani psát. Školou dítě nikdy nestraše.

Kdy a kam se přijít poradit:

- Když je dítě často nemocné, kontaktujte pediatra.
- Když má vaše dítě špatnou výslovnost, kontaktujte logopeda.
- Vždy kontaktujte pedagogicko-psychologickou poradnu:
 - Když vaše dítě používá střídavě pravou a levou ruku, vyžádejte si odborné posouzení laterality.
 - Pokud vaše dítě nerado a nevhledně kreslí, špatně drží tužku
 - Když si nejste jistí, zda je vaše dítě zralé pro zaškolení
 - Je-li vaše dítě narozeno v letních měsících (červen, červenec, srpen), je rovněž vhodné zažádat o odborné posouzení školní zralosti

Posuzování školní zralosti se v pedagogicko-psychologické poradně provádí v jarních měsících (březen, duben, květen), objednat dítě mohou sami rodiče. Pokud dítě navštěvuje mateřskou školu, je vhodné se souhlasem rodiče vyžádat si předškolní dotazník /po dohodě s rodiči, stvrzené jejich podpisem v předškolním dotazníku může MŠ objednat děti i hromadně/.

Rodiče mají právo dostat písemnou zprávu z vyšetření. **Tato zpráva je důvěrná.**

Pojem **školní zralost** (někdy též připravenost pro vstup do školy) zahrnuje několik oblastí – zralost fyzickou (tělesnou), psychickou a sociální.

Fyzickou zralost a také zdravotní stav dítěte posuzuje jeho lékař. U nezralých dětí se může po nástupu do školy projevit zvýšená navitelnost, snadno podlehnou různým onemocněním. Při častější absenci mohou zaostávat v učení. Může se objevit pocit méněcennosti ve srovnání s úspěšnějšími či silnějšími spolužáky. Fyzická zralost je jen jedním z předpokladů úspěšného zahájení školní docházky, sama o sobě však nestačí.

Psychická zralost je vyspělost jednotlivých psychických funkcí – myšlení (rozumová vyspělost), vnímání, vizuomotorické koordinace, grafomotoriky, laterality, řeči, pozornosti a sebekontroly.

Vyspělost rozumová - dítě připravené pro školu si všímá podobností a rozdílů mezi věcmi, vnímá části celku, dokáže jej rozložit a zase složit (rozstříhaný obrázek nebo hlásky ve slabice).

Zralosti vnímání - dítě dokáže rozlišit hlásky ve slabice (sluchové vnímání) a zrcadlově převrácené tvary jako odlišné (zrakové vnímání).

To souvisí také s tzv. *lateralitou* – vyhraněností dominance jedné poloviny těla, zejména ruky a oka. Zjednodušeně jde o to, čemu říkáme praváctví nebo leváctví. Za nejvýhodnější lze považovat shodnou dominanci, tedy pravou ruku a pravé oko nebo levou ruku a levé oko. Před nástupem do školy by měla být dominance jasná a vyhraněná. Důležitá je také *souhra ruky a oka*.

Na rozvoj psaní má nezanedbatelný vliv *úroveň grafomotoriky*. Rozumíme tím úroveň kresebného (a později psaného) projevu z hlediska úhlednosti, uvolněnosti ruky a tlaku na podložku při kreslení. Dítě by před nástupem do školy mělo mít uvolněnou ruku a nacvičené správné držení tužky. Pro úspěšné zahájení výuky čtení a psaní je důležitá *vyspělost řeči* dítěte, mělo by umět vyslovit všechny hlásky a vady řeči by měly být odstraněny. Dítě by se mělo umět vyjadřovat gramaticky správně.

Při posouzení psychické zralosti dítěte hraje podstatnou roli rozvoj jeho *sebekontroly a sebeovládání*. Dokáže již jednat s rozmyslem a částečně ovládnout své impulzivní chování. Vydrží se déle soustředit na jednu činnost, alespoň 15 minut, a to i v případě, že si tuto aktivitu nevybralo samo. Dokáže „klidně posedět“, podřídit se ostatním a dospělému.

Sociální zralost znamená, že dítě dokáže po určitý čas zůstat samo mimo rodinu (v mateřské škole, ale i s neznámým dospělým bez přítomnosti matky či otce – návštěva u lékaře či psychologa). Umí navázat kontakt s jinými dětmi, mluvit s dospělými mimo okruh rodiny. Dokáže se samo obsloužit (tj. obléknout, umýt, najíst). Mělo by již umět unést neúspěch a oddálení splnění svých přání. Méně zralé děti bývají přecitlivělé, bojácné, zvýšeně neklidné, agresivní, či příliš výbušné.

Při posouzení celkové školní zralosti je třeba brát v úvahu **rodinnou situaci**. Potíže mohou mít děti, jejichž rodiče se rozvádějí nebo děti, jež zažily velký psychický šok (úmrtí v rodině atp.). Znevýhodněné bývají děti pocházející z méně podnětného prostředí (rodiny ve velmi špatné ekonomické situaci, příliš zaneprázdnění rodiče...)

Přihlíží se také k **úrovni znalostí** dítěte, mělo by znát své jméno, adresu, jména rodičů, barvy a základní geometrické tvary, pohádky, mělo by se umět orientovat v běžných situacích (nákup atp.). Svou roli při posuzování znalostí může hrát také *pohlaví a věk dítěte*. O něco později mohou dozrávat chlapci a děti narozené v letních měsících.

Uvědomte si, že včasná prevence školních obtíží je daleko účinnější než jejich následné řešení.

Dodatečný odklad školní docházky - pokud se u žáka v prvním roce plnění povinné školní docházky projeví nedostatečná tělesná nebo duševní vyspělost k plnění povinné školní docházky, může ředitel školy se souhlasem zákonného zástupce žákovi dodatečně v průběhu prvního pololetí školního roku odložit začátek plnění povinné školní docházky na následující školní rok. Pokud už dojde k zaškolení takto nezralého dítěte, je třeba dodatečný odklad neodkládat /je-li zřejmé, že nezralost je výrazná a obtíže nejsou „pouze“ adaptační, které po ukončení adaptační fáze ustanou/.